

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D. ve věci

žalobkyně: **P. T. L.**
zastoupená Mgr. Martinou Šamlotovou, advokátkou,
sídlem Příkop 834/8, 602 00 Brno,

proti

žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4,

o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 16. 3. 2022 č. j. MV-25186-4/SO-2021, ve věci
povolení k trvalému pobytu,

takto:

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 16. 3. 2022 č. j. MV-25186-4/SO-2021 **se zrušuje** a věc se **vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 30. 11. 2021, č. j. OAM-21933-10/TP-2021 **se zrušuje**.

III. Žalovaná je **povinná** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 9 800 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobkyně Mgr. Martiny Šamlotové, advokátky se sídlem Příkop 834/8, 602 00 Brno.

Odůvodnění:

Žalobní námitky a vyjádření žalované:

1. Žalobkyně se žalobou, doručenou Krajskému soudu v Ostravě dne 13. 4. 2022, domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 16. 3. 2022, č. j. MV-25186-4/SO-2022, kterým bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno usnesení Ministerstva vnitra z 30. 11. 2021, jímž bylo zastaveno řízení o její žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 169r odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), když podle Ministerstva vnitra žalobkyně podala opakovanou žádost o povolení k trvalému pobytu, aniž by uvedla nové skutečnosti, které nebyly předmětem řízení o jí dříve podané žádosti.
2. Žalobkyně v žalobě namítá, že se žalovaná ani správní orgán prvního stupně nezabývali příčinnou souvislostí mezi jednáním žalobkyně, spočívajícím v účelovém určení otcovství k její dceři v roce 2012, a její nynější žádostí o trvalý pobyt, s ohledem na uplynutí času. Důvodem zamítnutí první žádosti o povolení bylo údajné obcházení zákona žalobkyní. Díky příbuzenskému vztahu se žalobkyně sice stala rodinnou příslušnicí občana EU, nicméně, od roku 2013, kdy poprvé došlo k zamítnutí žádosti, uplynulo dalších pět let, a žalobkyni vzniklo právo podat žádost o povolení k trvalému pobytu bez ohledu na to, zda je či není rodinnou příslušnicí občana EU. Žalobkyně však jako rodinný příslušník občana EU musí podat pouze žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 87h zákona o pobytu cizinců. České občanství dcery již není žádnou výhodou. Žalovaná i správní orgán prvního stupně jsou tak povinni posoudit, zda stále existuje týž důvod pro zamítnutí žádosti o povolení k trvalému pobytu a zda tedy stále existují tytéž skutečnosti, jaké existovaly v době prvního zamítnutí žádosti. Podle žalobkyně zde jsou nové skutečnosti a tyto není třeba nijak dokládat, neboť jsou zcela zjevné již ze samotného tvrzení.
3. Žalovaná s žalobou nesouhlasila a odkázala na svou argumentaci v napadeném rozhodnutí.

Posouzení krajským soudem – zjištění ze správního spisu:

4. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalované žalobkyni, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná; ve věci rozhodl bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť s tímto postupem oba účastníci souhlasili.
5. Ze správního spisu vyplývá, že žalobkyně opakovaně žádala o povolení k trvalému pobytu: První žádost o povolení k trvalému pobytu podala dne **7. 5. 2013** jako rodinný příslušník občana Evropské unie po 5 letech nepřetržitého přechodného pobytu na území podle § 87h odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Žádost byla zamítnuta dne **29. 6. 2013** podle § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců z důvodu obcházení zákona s cílem získat povolení

k trvalému pobytu účelovým určením otcovství souhlasným prohlášením. Jednání, kterým měla naplnit skutkovou podstatu tohoto ustanovení, bylo její prohlášení, že otcem její nezletilé dcery je pan P. S., který byl trestně stíhán pro podezření z přečinu napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky podle ustanovení § 341 odst. 1,2c trestního zákoníku a přečinu poškozování cizích práv podle § 181 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, ke kterému se doznal a které spočívalo v tom, že dne 10. 9. 2012 uznal souhlasným prohlášením rodičů otcovství k dceři žalobkyně P. N. A., ačkoliv věděl, že není biologickým otcem dítěte, přičemž bez součinnosti žalobkyně by jeho uznání otcovství k dítěti nebylo určeno.

6. Podruhé dne **20. 3. 2019** jako rodinný příslušník občana Evropské unie po 5 letech nepřetržitého přechodného pobytu na území; řízení o této žádosti bylo zastaveno usnesením Ministerstva vnitra dne **3. 6. 2019** podle § 169r odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců, neboť jde o opakovanou žádost se stejným předmětem řízení jako byl v řízení minulém, o kterém bylo rozhodnutí dne 29. 6. 2013, aniž by byly uvedeny či doloženy nové skutečnosti, které nebyly předmětem řízení předcházejícího.
7. Potřetí dne **4. 7. 2019** jako občan třetího státu po 5 letech nepřetržitého přechodného pobytu na území; řízení o této žádosti bylo zastaveno usnesením Ministerstva vnitra dne **30. 11. 2019** podle § 66 odst. 1 písm. e) správního řádu, neboť jde o žádost zjevně nepřipustnou, když žalobkyni je třeba považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie, protože její nezletilá dcera má státní příslušnost České republiky. Podle § 65 odst. 2 zákona o pobytu se podmínky pro povolení k trvalému pobytu občanů třetích států nepoužijí na rodinné příslušníky občanů Evropské unie a žádost žalobkyně je tak zjevně nepřipustná.
8. Počtvrté dne **17. 2. 2021** jako rodinný příslušník občana Evropské unie po 5 letech nepřetržitého přechodného pobytu na území; řízení o této žádosti bylo zastaveno usnesením Ministerstva vnitra dne **24. 3. 2021** podle § 169r odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců, neboť jde o opakovanou žádost se stejným předmětem řízení jako byl v řízení minulém, aniž by byly uvedeny či doloženy nové skutečnosti, které nebyly předmětem řízení předcházejícího. Toto rozhodnutí Ministerstva vnitra bylo potvrzenou žalovanou dne 22. 6. 2021.
9. Naposledy žalobkyně podala žádost dne **16. 11. 2021** jako občan třetího státu, který je rodinným příslušníkem občana EU, po pěti letech nepřetržitého pobytu. Tato žádost je předmětem nynějšího soudního řízení. K žádosti doložila rodný list dcery P. N. A., narozené X, jež má státní občanství České republiky. K žádosti dále přiložila vyjádření, podle kterého nejde o opakovanou žádost, protože není v příčinné souvislosti s první žádostí o trvalý pobyt pro uplynutí času. Dále poukázala na to, že proběhlo řízení o žádosti o trvalý pobyt podle § 68 zákona o pobytu cizinců, jež bylo zastaveno pro zjevnou nepřipustnost podle § 66 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), neboť žalobkyně je rodinným příslušníkem občana EU a uplynulo dalších 5 let, tedy se nemůže jednat o obcházení zákona.
10. Řízení o této žádosti bylo zastaveno usnesením Ministerstva vnitra dne **30. 11. 2021** opět podle § 169r odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců, neboť jde o opakovanou žádost se stejným předmětem řízení jako byl v řízení minulém, o kterém bylo rozhodnuto dne

v předchozích řízeních, aniž by byly uvedeny či doloženy nové skutečnosti, které nebyly předmětem řízení předcházejícího. Toto rozhodnutí Ministerstva vnitra bylo potvrzenou žalovanou nyní napadeným rozhodnutím.

Posouzení žalobních námitek:

11. Podle § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, *ministerstvo žádost o povolení k trvalému pobytu zamítne, jestliže se žadatel dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.*
12. Podle § 169r odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců, *usnesením se také zastaví řízení o žádosti, jestliže cizinec podal opakovaně žádost o vydání povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu, aniž uvedl nové skutečnosti, které nebyly předmětem řízení o jím dříve podané žádosti.*
13. Vzhledem k tomu, že pobytové oprávnění rodinného příslušníka občana Evropské unie je odvozeno od práv občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, zaručených již primárním právem Evropské unie (viz článek 21 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie), dále pak Směrnicí Evropského parlamentu a rady ze dne 29. 4. 2004 č. 2004/38/ES (dále jen „směrnice“), je nutno citované ustanovení § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců vykládat eurokonformně (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2011 č. j. 7 As 112/2011-65). Ustanovení obsahuje úpravu stanovující podmínky pro přijetí opatření omezující volný právo volného pobytu cizince na území České republiky. Vychází z článku 35 směrnice, podle kterého členské státy mohou přijmout potřebné opatření k odepření, pozastavení nebo odnětí jakéhokoli práva přiznaného touto směrnicí v případě zneužití práv nebo podvodu, například účelových sňatků. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku č. j. 7 As 112/2011-65, i v případě podvodného jednání podle § 35 směrnice, které zásadně umožňuje členským státům přijmout potřebná opatření k odepření, pozastavení nebo odnětí též pobytového oprávnění, **musí toto jednání být osobním chováním dotyčné osoby, které má časovou vazbu na přijetí opatření (aktuálnosti)** a je pro účely daného opatření také **dostatečně závažné**. Dále zdůraznil závěry rozšířeného senátu ze dne 26. 7. 2011, č. j. 3 As 4/2010-151, přijaté pro účely výkladu pojmu *veřejný pořádek* a podřazení účelového souhlasného prohlášení otcovství pod tento pojem, nicméně aplikované i na odepření, pozastavení nebo odnětí pobytového oprávnění vzhledem k témuž cíli úpravy, podle něž *„je třeba brát v úvahu nejen celkový smysl dané právní úpravy, ale přihlížet i k rozdílným okolnostem vzniku, původu a účelu jednotlivých ustanovení, v nichž jsou tyto pojmy užity“*.
14. Z uvedeného vyplývá, že při aplikaci ustanovení § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je nutné vzít v úvahu, zda posuzované jednání je 1. jednáním osobním dotyčné osoby, 2. má časovou vazbu na přijetí opatření, 3. je skutečné a dostatečně závažné pro odepření práva trvalého pobytu.
15. Podle názoru krajského soudu žalovaný tím, že řízení zastavil z důvodu tzv. opakované žádosti, aniž by se zabýval žalobkyní dovolávané aktuálnosti jednání žalobkyně ve vztahu k nyní podané žádosti o trvalý pobyt a závažnosti jejího jednání, porušil shora uvedená

východiska. Žalobkyně v žádosti zdůraznila, že již není „příčinná souvislost“ mezi účelovým souhlasným určením otcovstvím její dceři a podáním žádosti o trvalý pobyt z důvodu časového odstupu a z důvodu, že nyní by již mohla podat žádost jako občan třetího státu, neboť podmínky splňuje, ale učinit tak nemůže, protože je rodinnou příslušnicí občana EU. Žalovaný se touto argumentací nezabýval s tím, že žádost žádnou novou skutečnost neobsahuje. V tom se však žalovaný mylí z několika důvodů. Plynutí času totiž nepochybně je právní skutečností, ke které měl žalovaný přihlédnout a tuto posoudit, neboť je relevantní ve vztahu k posouzení aktuálnosti, a to ze dvou hledisek. Jednak z hlediska, zda je zachována časová vazba mezi jednáním žalobkyně a opatřením zabraňujícím ji dosáhnout výhody, kterou by pro žalobkyni mělo být získání pobytového oprávnění ve formě trvalého pobytu z pozice rodinného příslušníka EU. Jednak z hlediska existence samotné výhody. Pokud totiž žalobkyně splňuje - alespoň z hlediska potřebné lhůty - podmínky pro přiznání trvalého pobytu, i kdyby nebyla rodinnou příslušnicí občana EU, a současně takovou žádost nemůže podat, což dovodil sám žalovaný a správní orgán prvního stupně, který její žádost odmítl jako zjevně nepřipustnou, je otázkou, zda skutečně zde je stále souvislost mezi cílem zneužívajícího jednání a možnou výhodou. S absencí možné výhody souvisí posouzení dostatečné závažnosti posuzovaného jednání; má - li účelové určení otcovství k dceři žalobkyně za následek takové postavení žalobkyně, které ji komplikuje, ba dokonce znemožňuje možnost dosáhnout požadovaného pobytového oprávnění, které by naopak bez tohoto postavení získala, je otázkou, zda je zde vůbec dopad do veřejného zájmu, k jehož ochraně je ustanovení § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců přijato.

16. Žalovaný dále pominul smysl úpravy, ke kterému při výkladu zneužívajícího jednání musí být podle závěrů rozšířeného senátu ve shora uvedeném rozhodnutí č. j. 3 As 4/2010-151 přihlédnuto. Výkladem žalovaného totiž nastala situace, kdy žalobkyně v důsledku svého jednání učiněného v roce 2013, nemůže dosáhnout na trvalý pobyt jako rodinný příslušník občana EU, neboť se dopustila zneužití práva, ani jako občan třetí země, protože je rodinným příslušníkem občana EU. Takto by jí byla možnost získat trvalý pobyt znemožněna navždy, což nepochybně nebylo účelem zákona. Jak vyslovil Krajský soud v Praze v rozsudku č. j. 46 A 2/2015-46 z 9.6.2016, byť při posouzení žádosti o přechodný pobyt, „*ustanovení § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců totiž nelze vykládat tak, že by obcházení zákona, jež se cizinec dopustil v minulosti v souvislosti s jinou žádostí získání či prodloužení pobytového oprávnění, tohoto cizince diskvalifikovalo navždy do budoucna a umožňovalo jeho každou následnou žádost o přechodný pobyt s odkazem na toto minulé jednání bez dalšího zamítat. Byť gramatické znění zákona tuto výkladovou variantu umožňuje, se zřetelem k požadavku na respekt k ústavním právům cizince a jeho rodinných příslušníků (zejm. pokud jde o soukromý a rodinný život, byť ty lze do jisté míry zohlednit i v rámci posuzování podle § 174a zákona o pobytu cizinců) a s přihlédnutím k obecným principům právního řádu, který i v případě protiprávních jednání (včetně těžkých trestných činů) zakotvuje povinnost zohledňovat běh času a jemu úměrně snižující se naléhavost postihu, resp. zohledňování takového protiprávního jednání (institut promlčení, zahlazení odsouzení včetně trestu vyhoštění na dobu neurčitou, možnost žádat o podmíněné propuštění i u doživotního trestu odnětí svobody apod.), je třeba možnost aplikace tohoto ustanovení vztahovat pouze na ty případy, kdy se cizinec o obcházení zákona snaží právě posuzovanou žádostí.*“ (zdůraznění provedl krajský soud).
17. Umožňuje - li i trestní právo v případě závažných protiprávních jednání v důsledku běhu času snížení naléhavosti postihu, je i podle názoru zdejšího soudu nepřiměřené, aby zákon o

pobytu cizinců postih spočívající v nemožnosti dosáhnout pobytového oprávnění ve formě trvalého pobytu konstituoval navždy.

18. Napadené rozhodnutí jako rozhodnutí procesní podle § 169r odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců neobstojí ani v případě, kdyby žalovaný a správní orgán prvního stupně dovodili výklad shora naznačený, tedy znemožnění dosáhnout trvalého pobytu pro jakékoliv zneužívající jednání v minulosti navždy, ať již s jakoukoliv argumentací. Takový závěr totiž musí být vysloven ve formě věcného posouzení, nikoliv rozhodnutí procesního, kterým zastavení řízení je. Pouhé procesní rozhodnutí bez věcného přezkumu je podle názoru krajského soudu v rozporu se č. 35 a článku 31 odst. 3 směrnice, jež umožňuje přijetí opatření k odepření, pozastavení nebo odnětí jakéhokoli práva přiznaného touto směrnicí, mezi které právo a na trvalý pobyt rodinného příslušníka občana EU patří, pro zneužití práv, pouze za splnění procesních záruk, kterými jsou *soudní a správní opravné řízení*, ve kterém *„je umožněno posouzení zákonnosti rozhodnutí, skutečnosti a okolností, na kterých je založeno“*. Což procesní zastavení řízení o žádosti neumožňuje.

Závěr a náhrada nákladů řízení:

19. Za této situace krajský soud napadené rozhodnutí jako nezákonné zrušil. Vzhledem k tomu, že důvody zrušení napadeného rozhodnutí se uplatní i vůči prvostupňovému rozhodnutí, zrušil je krajský soud postupem podle § 78 odst. 3 s. ř. s. rovněž. V následujícím řízení je žalovaný vázán vysloveným právním názorem a žádost žalobkyně věcně posoudí, přičemž se bude aktuálností protiprávního jednání žalobkyně z obou výše uvedených hledisek, tedy zda je zachována časová vazba mezi jednáním žalobkyně a opatřením zabráňujícím ji dosáhnout výhody, kterou by pro žalobkyni mělo být získání pobytového oprávnění ve formě trvalého pobytu z pozice rodinného příslušníka EU, a z hlediska existence samotné výhody. Rovněž posoudí závažnost tohoto protiprávního jednání.
20. Vzhledem k tomu, že v řízení byla plně procesně úspěšná žalobkyně, vzniklo jí v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení, k jejichž náhradě soud žalovanou zavázal. Náklady řízení žalobkyně představují zaplacený soudní poplatek za podání žaloby ve výši 3.000,- Kč, dále odměna ze zastoupení advokátem podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 3.100,- Kč, podle § 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., a to za dva úkony právní služby, příprava převzetí zastoupení a sepsání žaloby podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky, dvakrát režijní paušál ve výši 300,- Kč za každý z těchto úkonů právní služby podle § 13 odst. 3 vyhlášky. Všechny tyto náklady řízení podle obsahu spisu žalobkyni prokazatelně vznikly a jedná se o náklady nezbytně nutné k uplatnění jejího práva. Soud proto žalovanou k jejich zaplacení zavázal, a to k rukám zástupce žalobkyně podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. občanského soudního řádu ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s. Lhůtu k zaplacení soud stanovil v souladu s ustanovením § 160 odst. 1 občanského soudního řádu, neboť tato lhůta je přiměřená možnostem žalované.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 30. května 2023

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu